

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

ΕΙΣ ΤΑΣ

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

ΤΑΣ ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΟΜΕΝΑΣ ΤΗ ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΜΥΡΟΦΟΡΩΝ.

Αριθμ. 14.
2.

ΟΥΔΕΝ παράδοξον, εἰάν ὁ λαὸς τοῦ Ἰσρα-
ήλ ἐξελθὼν ἐξ Αἰγύπτου, τοσάκις ἐγόγ-
γυσε κατὰ τοῦ Μωϋσέως καὶ Ἀαρῶν. Λαὸς
χυδαῖος, πολὺς τὸν ἀριθμὸν, παχυλὸς
τὸν νοῦν, ἐφθαρμένος τὰ ἦθη, ἀτελής εἰς
τὴν πίσιν, τί παράδοξον, εἰάν ὑστερούμενοι
τῶν τροφῶν τῆς Αἰγύπτου, καὶ περιπα-
τοῦντες εἰς τοιαύτην ἔρημον, ὅπου καὶ τὸ
ὔδωρ ἢ ἐλείπε παντελῶς, ἢ ἦν πικρὸν καὶ
ἄποτον, ἐγόγγυζον κατ' ἐκείνων, οἵτινες ἐξ-
ἤγαγον αὐτοὺς ἐκ τῆς Αἰγύπτου, καὶ

ἔφερον αὐτοὺς εἰς τοιαύτην ταλαιπωρίαν
καὶ ἀνάγκην; Παράδοξόν ἐστι τὸ ὑπό-
τοῦ ἀποστόλου Λευκᾶ ἱστορούμενον
περὶ τῶν μαθητῶν τοῦ Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ· αὐτοὶ ἀσυγκρίτως ὀλιγώτεροι τῶν
Ἰσραηλιτῶν, αὐτοὶ ἐλέπτυναν καὶ ὑ-
ψωσαν τὸν νοῦν αὐτῶν εἰς τὴν θεωρίαν
τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, αὐτοὶ τόσην
ἀγάπην εἶχον μεταξὺ ἀλλήλων, ὥστε
πάντες μίαν εἶχον γνώμην καὶ θέλησιν καὶ
ψυχὴν. « Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πισευσάντων,

» λέγει ὁ αὐτός Λουκᾶς, ἦν ἡ καρδιά καὶ ἡ
 » ψυχὴ μία. » Αὐτοὶ τόσῃ πίσιν εἶχον εἰς
 τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ὥς καταφρονήσαντες
 πᾶσαν κοσμικὴν προσπάθειαν, ἐπόλουν
 πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν, καὶ ἔβαλον
 τὰς τούτων τιμάς « Παρὰ τοὺς πόδας τῶν
 » ἀποστόλων. » τόσῃ δὲ αὐτάρκειαν εἶχον
 πάντες, ὥς οὐδένα πτωχὸν ἐβλεπες ἐν τῇ
 τοιαύτῃ συνοδίᾳ. « Οὐδὲ γὰρ ἐνδεής τις
 » ὑπῆρχεν ἐν αὐτοῖς. » Πόθεν οὖν εἰσέβη εἰς
 τὴν καρδίαν αὐτῶν ὁ γογγυσμός; τόση
 ἰσότης εἰς τὰ πάντα. « Πάντες δὲ οἱ πι-
 » στεύοντες ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ εἶχον ἅ-
 » παντα κοινά· τόση τελειότης εἰς τῆς ἀρε-
 » τῆς τὰ ἔργα, καὶ τόση ἀγαλλίασις καὶ ἀ-
 » πλότης. « Καθ' ἡμέραν τε προσκαρτεροῦν-
 » τες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ, κλῶντες κα-
 » τ' οἴκους ἄρτον, μετελάμβανον τροφῆς ἐν
 » ἀγαλλιάσει καὶ ἀφελότητι καρδίας, αἰ-
 » νοῦντες τὸν θεόν, καὶ ἔχοντες χάριν πρὸς
 » ὅλον τὸν λαόν. » *Ἐπειτα γογγυσμός Πα-
 ράδοξον πρᾶγμα. Ὅστις μετὰ προσοχῆς
 ἀκούσει τὴν ἐρμηνείαν τῆς σήμερον ἀνα-
 γνωσθείσης πράξεως τῶν ἀποστόλων, ἐκεῖ-
 νος κατανοεῖ οὐ μόνον τὴν αἰτίαν τοῦ γογ-
 γυμοῦ, ἀλλὰ καὶ μετὰ πόσης φρονήσεως
 καὶ σοφίας πνευματικῆς κατέπαυσαν αὐ-
 τὸν οἱ θεοφόροι ἀπόστολοι.

Αὐτ. 35.

Αὐτ. 34.

Πρξ. 2.
44, 46, 47.

Πρξ. 6.

Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις πλυ-
 θυνόντων τῶν Μαθητῶν, ἐγένετο
 γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸς
 τοὺς Ἑβραίους, ὅτι παρεθεωροῦντο

ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἰ-
 χῆραι αὐτῶν.

Ἑβραῖοι ἦσαν οἱ Ἑλληνισταὶ καὶ κατὰ τὸ
 γένος καὶ κατὰ τὴν θρησκείαν· ἐλέγοντο δὲ
 Ἑλληνισταὶ, ἐπειδὴ ἐκ προγόνων κατώκη-
 σαν εἰς πόλεις Ἑλλήνων, ἤγουν εἰς τὴν Ἀ-
 λεξάνδρειαν, εἰς τὴν μικρὰν Ἀσίαν, εἰς τὰς
 νήσους τοῦ Ἀρχιπελάγους καὶ ἀλλαχοῦ,
 ἐλάλουν δὲ καὶ τὴν ἑλληνικὴν διάλεκτον· ἤρ-
 χοντο δὲ οὗτοι οἱ Ἑλληνισταὶ κατὰ πᾶν ἔ-
 τος εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ διὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ
 Πάσχα καὶ τῆς Πεντηκοστῆς. Ὅτι δὲ ἡ
 καθημερινὴ διακονία σημαίνει τὴν καθη-
 μερινὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἐτοιμασίας καὶ δια-
 νομῆς τῶν πρὸς τροφὴν ἀναγκαίων, φανε-
 ρόν ἐστίν οὐ μόνον ἐκ τοῦ λόγου τούτου. « Ἡ
 » δὲ Μάρθα περισπᾶτο περὶ πολλὴν δια-
 » κονίαν· » ἀλλὰ καὶ ἐκ τούτων τῶν λόγων
 τοῦ Λουκᾶ. « Οὐκ ἀρεστὸν ἐστὶν ἡμᾶς κατα-
 » λείψαντας τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, διακονεῖν
 » τράπεζαις. » Οἱ οὖν ἐπιστάται ταύτης τῆς
 καθημερινῆς ὑπηρεσίας, εἴτε κατὰ παρα-
 δρομὴν συμβαίνουσαν διὰ τὸν καθ' ἡμέραν
 πληθυσμὸν τῶν εἰς Χριστόν πιστευόντων, εἴτε
 δι' ἀμέλειαν, εἴτε δι' ἄλλην αἰτίαν παρεθεώ-
 ρουν, ἤγουν παρέβλεπον, οὐ προσεῖχον τὰς
 ἐκ τῶν Ἑλληνιστῶν χήρας γυναῖκας. Τίτι δὲ
 τρόπῳ παρέβλεπον αὐτάς; ἢ λογιζόμενοι,
 ὅτι οὐκ εἰσὶν ἄξιοι ὑπηρετῆσαι τοὺς ἀπο-
 στόλους καὶ μαθητάς, οὐ μετῆρχοντο αὐτάς
 πρὸς τὴν τοιαύτην ὑπηρεσίαν. ἢ μὴ διδόν-
 τες εἰς αὐτάς τόσον σιτηρέσιον, ὅσον καὶ
 εἰς τὰς ἐξ Ἑβραίων χήρας γυναῖκας· ἢ δι-

Λουκ. 10
40.

Πρξ. 2.
6.

ορίζοντες αὐτὰς εἰς τὰς βαρυτέρας καὶ εὐτελεστέρας ὑπηρεσίας. Ταῦτα βλέποντες οἱ Ἕλληνισαὶ ἐγόγγυζον κατὰ τῶν Ἑβραίων, ἐπειδὴ, ὡς φαίνεται, αὐτοὶ ἦσαν οἱ ἐπιστάται ταύτης τῆς διακονίας. Τοῦτο οὖν καθιστορεῖ ὁ ἀπόστολος. Κατ' ἐκείνας, λέγει, τὰς ἡμέρας, ἐν αἷς δηλαδὴ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ μαθηταὶ ἦσαν ἅπαντες εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ἐπλήθυνεν ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν. Βλέποντες δὲ οἱ Ἕλληνισαὶ, ὅτι εἰς τὴν καθημερινὴν ἐτοιμασίαν καὶ διαγομὴν τῶν τροφῶν, οἱ Ἑβραῖοι οἱ ἐπιστάται τούτου τοῦ ἔργου παρέβλεπον τὰς ἐξ αὐτῶν χήρας γυναῖκας, ἐγόγγυζον καὶ προσεκλαίοντο περὶ τούτου πρὸς αὐτοὺς τοὺς Ἑβραίους. Τί δὲ ἐποίησαν οἱ ἀπόστολοι, τὸν τοιοῦτον γόγγυσμόν μαθόντες;

Πράξ.
6. 2.

Προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν Μαθητῶν, εἶπον, Οὐκ ἀρεσὸν ἔστιν ἡμᾶς καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, διακονεῖν τραπέζαις.

Προσκαλοῦσιν οἱ δώδεκα ἀπόστολοι τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἐνώπιον πάντων παραιτοῦνται ἀπὸ τοῦ ἔργου τῆς τραπέζης, λέγοντες· Οὐκ ἔστιν ἀρεσὸν, ἵνα ἡμεῖς ἐγκαταλείψωμεν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἡγουν τὸ κήρυγμα τῆς πίστεως, ἀναλάβωμεν δὲ τὴν φροντίδα τῶν περὶ τὴν τράπεζαν ἀναγκαίων. Ἄλλ' εἰς ποῖον οὐκ ἔστιν ἀρεσὸν; Οὐδὲ εἰς τὸν Θεόν, ὅστις ἀπέσειλεν κηρυτῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη διδάξαι τὸ Εὐαγ-

γέλιον· οὐδὲ εἰς αὐτοὺς τοὺς ἀποστόλους, οἵτινες ἀφιέρωσαν ἑαυτοὺς πρὸς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ἀποστολικοῦ ἐπαγγέλματος. Διατί δὲ οὐκ ἦν ἀρεσὸν; Διότι τὸ μὲν ἔργον τῆς τραπέζης καὶ ἄλλοι ἀρχετοὶ ἦσαν ἐκπληρῶσαι ἐπίσης, καθὼς καὶ οἱ ἀπόστολοι τὸ δὲ ἔργον τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος οὐδεὶς ἄλλος ἠδύνατο ἐκτελέσαι μετὰ τοσαύτης τελειότητος· διότι αὐτοὶ μόνοι ἦσαν ἐκλελεγμένοι ἐκ παντός τοῦ κόσμου πρὸς τοῦτο τὸ μέγα κατόρθωμα. Βλέπε δὲ πῶς διαφέρει ἀρετὴ ἀρετῆς. Ἀρετὴ καὶ ἡ ὑπηρεσία τῆς τραπέζης, ὡς ἔργον ἀγάπης καὶ ἐλεημοσύνης, πλὴν ὑπερτέρα ἢ ἀρετὴ τοῦ κηρύγματος τῆς πίστεως, καθότι «Χωρὶς πίστεως ἀδύνατον εὐκρεσθῆσαι» καὶ τόσον δὲ ὑπερτέρα, ὅσον ἡ ψυχὴ τοῦ σώματος, καθότι ὁ μὲν λόγος τοῦ Θεοῦ τρέφει τὴν ψυχὴν, ὁ δὲ τῆς τραπέζης ἄρτος τὸ σῶμα. Παραιτιθέντες οὖν οἱ δώδεκα ἀπόστολοι τοῦ ἔργου τῆς τραπέζης ἐνώπιον παντός τοῦ πλῆθους τῶν μαθητῶν, καὶ πληροφορήσαντες πάντας, ὅτι οὐκ ἀρμόζει τὸ ἔργον τοῦτο εἰς αὐτοὺς, παρήγγειλαν αὐτοῖς, λέγοντες·

Ἑβρ. 13.
F.

Ἐπισκέψασθε οὖν, ἀδελφοί, ἅνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυρουμένους ἑπτὰ, πλήρεις Πνεύματος ἁγίου καὶ σοφίας, οὓς καταστήσομεν ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης. Ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου προσκαρτερήσομεν.

Πράξ. 6.
2.

Πλήρεις ὄντες τῶν χαρισμάτων τοῦ ἀγίου πνεύματος οἱ πνευματοφόροι ἀπόστολοι, καὶ ἐγνώριζον ἀκριβῶς τίνες ἦσαν ἄξιοι διὰ τὴν τοιαύτην ὑπηρεσίαν, εἶχον δὲ καὶ τελείαν ἐξουσίαν, ἵνα καὶ ἐκλέξωσι καὶ καταστήσωσι τοιοῦτους ἐπιστάτας· πλὴν ἵνα δείξωσιν, ὅτι καὶ οἱ λοιποὶ μαθηταὶ· καὶ γινῶσιν εἶχον καὶ ἐξουσίαν πρὸς τὴν τοιαύτην ἐκλογήν καὶ σύρασιν· καὶ ἄρῳσιν ἐκ μέσου τὴν ἀφορμὴν τοῦ γογγυσμοῦ, ἐνεχείρισαν εἰς αὐτοὺς τῆς ἐκλογῆς τὸ ἔργον, διδάξαντες ποῖοί εἰσιν οἱ χαρακτῆρες οἱ πρόποντες εἰς τοὺς μέλλοντας ἀναδεχθῆναι τὴν τοιαύτην διακονίαν· Στοχασθῆτε, λέγουσιν, ὦ ἀδελφοί, καὶ ἀκριβῶς ἐρευνησατε, ἵνα ἐκ τῶν μεταξύ ὑμῶν εὕρητε ἄνδρας πρῶτον μὲν ἑπτὰ· ὤρισαν ἑπτὰ, ἣ καθότι τόσοι ἄρκετοὶ ἦσαν πρὸς τὴν τοιαύτην ὑπηρεσίαν, ἣ καθότι ὁ ἑπτὰ ἀριθμὸς ἱερός καὶ μυσηριώδης ἐλογίζετο· δεῦτερον δὲ μαρτυρομένους ὑπὸ πολλῶν, ὅτι εἰσὶ πιστοὶ καὶ ἱκανοὶ πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ ἔργου· τρίτον πλήρεις πνεύματος ἀγίου, ἦγουν ἔχοντας ἔργα δεικνύοντα, ὅτι ἐναυτοῖς κατοικεῖ τοῦ παναγίου πνεύματος ἢ χάρις· τέταρτον πλήρεις σοφίας, τουτέστι φρονήσεως, ἐπιτηδειότητος, προθυμίας, ἵνα διατάσσωσιν, ὡς πρέπει, τὰ κοινὰ πράγματα, τὰ τῷ Θεῷ πρὸς κοινὴν πάντων ὠφέλειαν ἀφιερωθέντα. Καὶ αὐτοὺς μὲν, εἶπαν, τοὺς παρ' ὑμῶν ἐκλεχθέντας καταστήσομεν ἐπιστάτας καὶ ὑπουργοὺς ταύτης τῆς καθημερινῆς χρείας. Ἡμεῖς δὲ ἐπιμένσομεν καθὰ καὶ πρότερον εἰς τὸ ἔργον τῆς προσευχῆς καὶ τοῦ κηρύγμα-

τος τῆς πίσεως. Ἐκ τούτου συμπεραίνεται τῆς προσευχῆς τὸ ὕψος καὶ τὸ ἀξίωμα· διότι συνέταξαν αὐτὴν οἱ θεῖοι ἀπόστολοι μετὰ τῆς μεγάλης καὶ ὑψηλῆς ἀρετῆς τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος, εἰπόντες· «Ἡμεῖς » δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου προσκαρτερήσομεν.

Καὶ ἤρρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλήθους· καὶ ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄνδρα πλήρη πίσεως καὶ πνεύματος ἀγίου, καὶ Φίλιππον, καὶ Πρόχορον, καὶ Νικάνορα, καὶ Τίμωνα, καὶ Παρμενᾶν, καὶ Νικόλαον προσήλυτον Ἀντιοχέα.

Ἄρσος ἐφάνη εἰς ὅλον τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ ὁ λόγος τῶν δώδεκα ἀποστόλων· διὸ κατὰ τὴν ἐντολὴν αὐτῶν ἐξελέξαντο ἄνδρας ἑπτὰ. Οὗτοι δὲ πάντες, πλὴν τοῦ Νικολάου, ἦσαν ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἑβδομήκοντα μαθητῶν, ἦσαν δὲ Ἕλληνησαι, ἦγουν Ἑβραῖοι μὲν κατὰ τὸ γένος καὶ τὴν θρησκείαν, ὡς ἀνωτέρω εἶπομεν, Ἕλληνες δὲ κατὰ τὴν πατρίδα καὶ τὴν διάλεκτον, ὡς καὶ τὰ Ἑλληνικὰ αὐτῶν ὀνόματα ἐπιβεβαιοῦσιν· ἐπισημότεροι δὲ τούτων τῶν ἑπτὰ γεγονάσιν ὁ πρῶτος διὰ τὴν ἀρετὴν, καὶ ὁ ἔσχατος διὰ τὴν κακίαν. Ὁ πρῶτος ὁ Στέφανος περιφανῆς ἐγένετο καὶ ἐπίσημος, ὡς πλήρης πίσεως ἦγουν καθότι εἶχε πίσιν θερμὴν δι' ἀγάπης ἐνεργουμένην, καὶ καρποφοροῦσαν πάντα

πρὸς 3.
5.

ὄρα τὸ
μην. τῷ
ἰανν. τῇ
4. ἡμέρ.

τὰ θεάρεσα ἔργα. Ἐπι δὲ καὶ ὡς πλήρης πνεύματος ἁγίου, τουτέστιν ὡς πεπληρωμένος τῆς χάριτος τοῦ ἁγίου πνεύματος, δι' ἧς « Ἐποίει τέρατα καὶ σημεῖα μεγάλα » ἐν τῷ λαῷ. » Καὶ μετὰ τὴν αὐτῆς σοφίας καὶ δυνάμεως ἐδίδασκεν, ὥς οὐδεὶς ἠδύνατο ἀντισηῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι ὡς ἐλάλει. Ὁ δὲ ἔσχατος, ἦγουν ὁ Νικόλαος, ὅστις, Ἕλληνας ὢν πρῶτον, προσήλθεν εἰς τὴν Ἰουδαϊκὴν πίσιν, ἐξ οὗ προσήλυτος ἐλέγετο, ἔπειτα πιστεύσας εἰς Χριστὸν ἐκλέχθη σὺν τοῖς λοιποῖς διακόνοις, μετὰ τὴν χειροτονίαν καὶ τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ ἐπίσασίαν ἀρχηγὸς ἐγένετο τῆς ἐξ αὐτοῦ λαβούσης τὸ ὄνομα αἰρέσεως τῶν Νικολαϊτῶν. Τούτους δὲ τοὺς ἑπτὰ ἄνδρας παρέσησαν οἱ τούτους ἐκλέξαντες ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων.

Πρᾶξ. 6.
8. 10.

Οὗς ἕστησαν ἐνώπιον τῶν Ἀποστόλων, καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας.

Τὸ μὲν πλῆθος τῶν μαθητῶν παρέσησε τοὺς ὑπ' αὐτῶν ἐκλεχθέντας ἑπτὰ ἄνδρας ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων, οἱ δὲ ἀπόστολοι προσευχηθέντες, ἔθηκαν τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπάνω εἰς τὰς τούτων κεφαλὰς. ὅτι δὲ ἡ προσευχὴ καὶ ἡ τῶν χειρῶν ἐπίθεσις σημαίνει μετάδοσιν χάριτος τοῦ ἁγίου πνεύματος, φανερόν ἐστιν ἐκ τῶν ἐξῆς παραδειγμάτων· ὅτε οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι ἤκουσαν, ὅτι οἱ Σαμαρεῖται ἐδέχθησαν « τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀπέστειλαν πρὸς

Πρᾶξ. 8.
15, 1714,

αὐτοὺς τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην. » Αὐτοὶ δὲ ἐλθόντες ἐκεῖ, « Προσηύξαντο περὶ αὐτῶν· καὶ ἐπέτιθον τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτοὺς, καὶ ἐλάβανον πνεῦμα ἅγιον. » Ὁμοίως καὶ οἱ ἐν Ἀντιοχείᾳ ἀπόστολοι, ὅτε ἀπέλυσαν τὸν Βαρνάβαν καὶ τὸν Σαῦλον, ἐνήστευσαν καὶ προσηύξαντο, καὶ « ἐπιθέντες τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἀπέλυσαν. » Τοῦτο αὐτὸ ἐποίησεν ἔπειτα καὶ αὐτὸς ὁ Παῦλος, ἦγουν διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν αὐτοῦ μετέδωκε τὴν χάριν τοῦ ἁγίου πνεύματος εἰς τοὺς ἐν Ἐφέσῳ μαθητάς. « Καὶ ἐπιθέντος, λέγει ὁ Ἱερὸς Λουκᾶς, » αὐτοῖς τοῦ Παύλου τὰς χεῖρας, ἦλθε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτούς· ἐλάλουν τε » γλώσσαις καὶ προσεφῆτεον. » Οὐδεὶς οὖν ἀμφιβάλλει, ὅτι καὶ οὗτοι οἱ ἑπτὰ ἄνδρες ἔλαβον θεοῦ χάριν διὰ τῆς προσευχῆς καὶ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων, ἀμφιβολία δὲ προκύπτει περὶ τοῦ ποῖον χάρισμα ἔλαβον οὗτοι. Τινὲς μὲν λέγουσιν, ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐχειροτονήθησαν διάκονοι, καθότι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἡ οἰκονομία οὐκ ἦν ἐπάγγελμα τῶν διακόνων, ἀλλὰ τῶν πρεσβυτέρων. Τινὲς δὲ νομίζουσιν, ὅτι αὐτοὶ ἔλαβον καὶ τὸ ὄνομα καὶ τὸ ἀξίωμα τῶν πρεσβυτέρων. Ἄλλοι δὲ ἐπιβεβαιοῦσιν, ὅτι οἱ ἀπόστολοι ἐχειροτόνησαν αὐτοὺς εἰς διακόνους οὐ κατὰ τὸν βαθμὸν τὸν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, ἀλλὰ κατὰ τὴν τάξιν τῆς περὶ τὴν τράπεζαν οἰκονομίας, τουτέστιν ἵνα μὴ ἀμελῶς, ἀλλὰ μετὰ πάσης ἀκριβείας διανέμωσι τὰ πρὸς τροφήν εἰς τοὺς ὀρφανούς καὶ εἰς τὰς χήρας. Ἄλλ' ἐὰν σοχα-

Πρᾶξ. 13
3.Πρᾶξ. 19
6.Ἱ Χρυσ. εἰς
τὰς Πρᾶξ.Θεοφ. εἰς
τὰς Πρᾶξ.Οἰκονομ. εἰς
τὰς Πρᾶξ.

σθῆς, ὅτι οἱ ἀπόστολοι παρήγγειλαν, ἵνα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν ἐκλέξῃ ἄνδρας οὐ μόνον μεμαρτυρημένους ἐπ' ἀρετῆ καὶ ἐπιτηδειότητι, ἀλλὰ καὶ πλήρεις πνεύματος ἁγίου καὶ σοφίας· καὶ ὅτι ὑπὲρ τούτων οὐ μόνον προσηύξαντο, ἀλλὰ καὶ ἐχειροτόνησαν αὐτούς· παρατηρήσης δὲ πρὸς τούτοις, ὅτι ὁ Στέφανος οὐ μόνον ἐποίει τέρατα καὶ σημεῖα μεγάλα, ἀλλὰ καὶ παρρησία ἐδίδασκε κηρύττων τὸν Χριστὸν, καὶ ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ συνεδρίου περὶ Χριστοῦ δημηγορήσας, ἐξήλεγξε τὸ σκληροσπάχην ἦθος καὶ τὴν θεοκτονίαν τῶν Ἑβραίων· ἐὰν, λέγω, ταῦτα στοχασθῆς καὶ παρατηρήσης, μόλις πείθεσαι, ὅτι αὐτοὶ οὐδὲν ἄλλο ἦσαν, εἰμὴ ὑπηρεταὶ τῆς σωματικῆς τραπέζης· πείθεσαι δὲ μᾶλλον, ὅτι ἦσαν διάκονοι οὐ μόνον τῆς σωματικῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς πνευματικῆς ὑπηρεσίας· καὶ ὅτι οἱ ἀπόστολοι διὰ τῆς προσευχῆς καὶ τῆς χειροτονίας μεταδόντες αὐτοῖς τὴν χάριν τοῦ ἁγίου πνεύματος, κατέστησαν αὐτούς διακόνους καὶ τῶν θείων μυστηρίων καὶ τῆς διανομῆς τῶν σωματικῶν τροφῶν· ἐπιβεβαίωσθε τοῦτο ἢ πράξις τῆς ἐκκλησίας· τῆς ἀπ' αὐτοῦ τοῦ καιροῦ τῶν ἀποστόλων, ἕως καὶ τῆς ἐν ταῖς καθ' ἡμᾶς ἡμέραις· διότι ἀφ' οὗ ἡ πίσις ἀπλώθη εἰς πολλὰ τοῦ κόσμου μέρη, καὶ ἔπαυσε τὸ κοινόδιον τῶν τότε ἐν Ἱεροσολύμοις χριστιανῶν, ἀκολούθως δὲ καὶ ἡ φροντίς τῆς κοινῆς τραπέζης, ἐχειροτονοῦντο μὲν, καὶ ἄχρι τοῦ νῦν χειροτονοῦνται οἱ διάκονοι καθὼς καὶ τότε, πλὴν ἀργοῦσιν ἀπὸ

τῆς τότε σωματικῆς ὑπηρεσίας, ἐπειδὴ οὐκ ἔστιν ἀνάγκη, ὑπηρετοῦσι δὲ μόνον τὰ θεῖα μυστήρια. Μαρτυρεῖ περὶ τούτου ὁ μὲν θεοφόρος Ἰγνάτιος ὁ τῶν Ἀποστόλων σύγχρονος, λέγων· « Δεῖ δὲ τοὺς διακόνους » ὄντας μυστηρίων Χριστοῦ Ἰησοῦ, κατὰ » πάντα τρόπον ἀρέσκειν· οὐ γὰρ βρωμά- » των καὶ ποτῶν εἰσι διάκονοι, ἀλλ' ἐκ- » κλησίας θεοῦ ὑπηρεταί. » Καὶ κατωτέρω· « Τί δὲ Διάκονοι; ἀλλ' ἢ μιμηταὶ τῶν » ἀγγελικῶν δυνάμεων, λειτουργοῦντες » αὐτῷ λειτουργίαν καθαρὰν καὶ ἄμωμον, » ὡς Στέφανος ὁ ἅγιος Ἰακώβω τῷ μακα- » ρίω. » Ὁ δὲ ἐν ἁγίοις Πολύκαρπος ὁ τοῦ θεολόγου Ἰωάννου μαθητῆς γράφει ταῦτα· « Ὁμοίως διάκονοι ἄμεμπτοι κατενώπιον » αὐτοῦ τῆς δικαιοσύνης, ὡς θεοῦ ἐν » Χριστῷ διάκονοι, καὶ οὐκ ἀνθρώπων. » Ὁ δὲ Ἰουστῖνος ὁ φιλόσοφος καὶ μάρτυς ἐφανέρωσεν εἰδικῶς, Ποία ἦν ἡ πνευματικὴ ὑπηρεσία τῶν τότε διακόνων, λέγων· « Οἱ » καλούμενοι παρ' ἡμῖν διάκονοι διδόντες » ἐκάσῳ τῶν παρόντων μεταλαβεῖν ἀπὸ » τοῦ εὐχαριστηθέντος ἄρτου καὶ οἴνου καὶ » ὕδατος, καὶ τοῖς οὐ παροῦσιν ἀποφέ- » ρουσιν. » Ἀκούσατε νῦν καὶ τὰ λοιπὰ ὅσα μετὰ τὴν ἰσορίαν τὴν περὶ τῶν ἑπτὰ διακόνων λέγει ὁ ἅγιος ἰσοριογράφος.

Ἰγν.
Ἐπιστ.
ἐν Τράλλ.

Πολύκαρ.
Ἐπιστ.
ἐν Φίλιπ.

Ἰουστ. ἐν τῇ
2.
Ἀπολογ.

Πραξ. 6.
7.

Καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ηὔξανε, καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ σφόδρα· πολὺς τε ὄχλος τῶν ἱερέων ὑπήκουον τῆ πίστει.

ατὰ τρεῖς τρόπους νόησον τὴν αὐξήσιν τοῦ λόγου τοῦ θεοῦ. Ἡὔξανεν ὁ τοῦ θεοῦ λόγος ἢ καθότι πολυπλασιαζόμενος ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰς Χριστὸν πισειόντων, ἐπολυπλασίαζε καὶ τὰ σώματα τῶν κηρυττόντων τὴν χριστιανικὴν πίσιν· ἢ καθότι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἐκαρποφόρου ἡμέραν ἐξ ἡμέρας πολυπλασίους τοῦ λόγου τοὺς καρπούς, ἤγουν τὰς θεοφιλεῖς ἀρετάς· ἢ καθότι καὶ τὰ δύο ὁμοῦ ἐγένοντο, καὶ ὁ ἀριθμὸς δηλαδὴ τῶν ἰεροκηρύ-

κων ἠὔξανε, καὶ τὰ κατορθώματα τῶν ἀρετῶν ἐπολυπλασιάζοντο. Ὅθεν τὸ, « καὶ » ἐπληθύνετο, « ὡς αἰτιολογικόν ἐστίν· ἠὔξανε, λέγει, ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, καθότι » πολλά ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἐξ αὐτῶν δὲ τῶν Ἑβραίων ἱερέων πολὺς ὄχλος, τουτέστι πλῆθος δυσαρίθμητον « Ὑπήκουον τῇ πίστει, » δεχόμενοι δηλονότι τὴν εἰς Χριστὸν πίσιν, ὑπετάσσοντο εἰς πάσας τὰς ἐντολάς καὶ παραγγελίας, ὅσας αὐτὴ διδάσκει.